

Fraudepreventie

Het terugdringen van fraude en plagiaat is gestoeld op twee pijlers: (1.) een **goede voorlichting** moet studenten voor ongewenst gedrag behoeden en (2.) een **consequente bestraffing** moet hen daartoe afschrikken. Aldus vat Emiel van Dongen (Univers 6/12/2007) het beleid van de Universiteit van Tilburg samen. De UvT heeft een Themaweek Fraude georganiseerd om haar studenten tot integer studiegedrag aan te sporen.^{1,2} Zal het integriteitsbeleid van een onderwijsinstelling veel effect sorteren als het uitsluitend op deze twee pijlers rust? Ik denk van niet.³

Pijler 3. Als men fraude wil tegengaan, moet men tevens de *pakkans* vergroten. Dus door:

- intensievere surveillance bij het leveren van prestaties en
- intensievere controle-achteraf van de geleverde prestaties.

Pijler 4. Verder kan men de *gelegenheid* tot het plegen van fraude reduceren:

- door in het kader van de beoordeling taken aan te bieden die minder fraudegevoelig zijn en
- de taakomgeving zodanig in te richten dat de mogelijkheden en verleidingen tot het plegen van fraude minder groot zijn.

De bovenstaande vier pijlers vormen de basis van een beleid waarmee men integer handelen van studenten in beoordelingssituaties *rechtstreeks* kan bevorderen. Maar een effectief anti-fraudebeleid zou ook de uitgangspunten van het onderwijs- en examensysteem moeten heroverwegen. Men denke aan de volgende drie pijlers.

Pijler 5. Men kan ernaar streven bij studenten en docenten een *ethische cultuur* ingang te doen vinden waarin studenten 't hun eer te na vinden om fraude te plegen. Daartoe moet de docent zich niet als wrekende examinerator profileren, maar als toegewijde coach in het leerproces. Wanneer studenten het vertrouwen hebben dat de docent-als-coach (of meer in het algemeen: de studieleiding) alles in het werk stelt om hen naar tot eindstreep te brengen, zullen ze minder geneigd zijn het vertrouwen van de docent-als-examinator te beschamen.

Pijler 6. Men tracht te voorkomen dat een student taken uitvoert die uitsluitend door het plegen van fraude tot een positief beoordelingsresultaat kunnen leiden. Docenten moeten zich afvragen hoe ze ertoe kunnen bijdragen dat hun cursussen 'studeerbaar' zijn, dat studenten voldoende tijd beschikbaar hebben (en stellen) om hun studietaken uit te voeren, en dat ze voldoende getraind en voorbereid zijn voordat ze de prestaties trachten te leveren die beoordeeld worden.

Pijler 7. Men onderkent dus dat taakstellers het risico op fraude verhogen als ze onhaalbare targets opleggen, mede gelet op de tijd die de student beschikbaar heeft. En men onderkent tevens dat ze dit risico extra versterken als ze *excessieve bonussen* aan het halen en/of *excessieve straffen* aan het niet-halen van de target verbinden. In een beleid gericht op fraudepreventie zou men met name moeten voorkomen dat studenten excessief gestraft worden als ze voor tentamens zakken. Men moet bezien in hoeverre men kan voorkomen dat het zakken voor het tentamen draconische gevolgen heeft. Zo zou men kritisch moeten kijken naar de volgende consequenties waarmee gezakte studenten geconfronteerd worden:

- de verplichting het *hele* onderdeel over te doen (i.p.v. remediëring van geconstateerde tekorten),
- de onmogelijkheid het tentamen *op korte termijn* te herkansen,
- ernstige planningsproblemen (interferentie met volgende programmaonderdelen of ontzegging van de toegang tot volgende onderdelen of trajecten),
- verhoogd risico op ernstige studievertraging (en een extra jaar ten bedrage van 1500 euro collegegeld),
- verhoogd risico via het bindend studieadvies uit de opleiding verwijderd te worden.

Een anti-fraudebeleid dat alleen op de pijlers 1 en 2 rust, zal altijd krakkemikkig blijven. Als de Universiteit van Tilburg een *Themaweek Fraude* organiseert, dan zou je mogen verwachten dat zij *alle* pijlers in discussie brengt die van belang zijn voor een evenwichtig integriteitsbeleid.

Wes Holleman
weblog onderwijs 9-12-2007
www.onderwijsethiek.nl

>>> eindnoten >>>

¹ <http://www.uvt.nl/univers/nieuws/0708/15/fraude.html>

² <http://www.uvt.nl/diensten/bu/veb/ic/code/fraude/>

³ Als hieronder van fraude wordt gesproken, bedoel ik: fraude en/of plagiaat.